সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

সপ্তম শ্রেণীৰ বাবে

গণিত

অধ্যায় - ৯

পৰিমেয় সংখ্যা

অংশ – ৩

অনুশীলনী

পল্লৱী পাঠক

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

অনুশীলনী 9.1

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

1. তলত দিয়া বাক্যবিলাকৰ কোনকেইটা শুদ্ধ বাছনি কৰা —

(i) সকলো স্বাভাৱিক সংখ্যাই অখণ্ড সংখ্যা।

(ii) এটা অখণ্ড সংখ্যা স্বাভাৱিক সংখ্যা নহ'বও পাৰে।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

1. তলত দিয়া বাক্যবিলাকৰ কোনকেইটা শুদ্ধ বাছনি কৰা —

(iii) এটা সংখ্যা যদি পৰিমেয় হয় তেন্তে সেই সংখ্যাটো অখণ্ড সংখ্যা হ'বই।

(iv) দুটা অখণ্ড সংখ্যাৰ মাজত অসংখ্য পৰিমেয় সংখ্যা থাকে।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

1. তলত দিয়া বাক্যবিলাকৰ কোনকেইটা শুদ্ধ বাছনি কৰা —

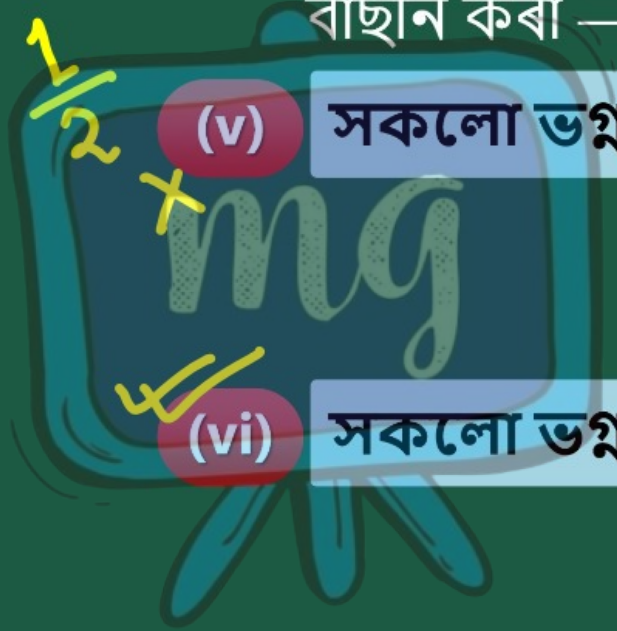

(v) সকলো ভগ্নাংশই অখণ্ড সংখ্যা।

(vi) সকলো ভগ্নাংশই পৰিমেয় সংখ্যা।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

1. তলত দিয়া বাক্যবিলাকৰ কোনকেইটা শুদ্ধ বাছনি কৰা —

(vii) 0 সংখ্যাটো পৰিমেয় সংখ্যা।

(viii) প্ৰত্যেকটো অখণ্ড সংখ্যাই পৰিমেয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

2. তলৰ প্ৰতিটোৰ বাবে 3 টাকৈ সমতুল্য পৰিমেয় সংখ্যা লিখা (মনত ৰাখিবা যে তলৰ প্ৰতিটো পৰিমেয় সংখ্যাৰ বাবে অসংখ্য পৰিমেয় সংখ্যা আছে।)

(i) $\frac{-4}{5}$

$\frac{-4 \times (-1)}{5 \times (-1)} = \frac{4}{-5}$

$\frac{-4 \times 2}{5 \times 2} = \frac{-8}{10}$

$\frac{-4 \times (-2)}{5 \times (-2)} = \frac{8}{-10}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

2. তলৰ প্ৰতিটোৰ বাবে 3 টাকৈ সমতুল্য পৰিমেয় সংখ্যা লিখা (মনত ৰাখিবা যে তলৰ প্ৰতিটো পৰিমেয় সংখ্যাৰ বাবে অসংখ্য পৰিমেয় সংখ্যা আছে।)

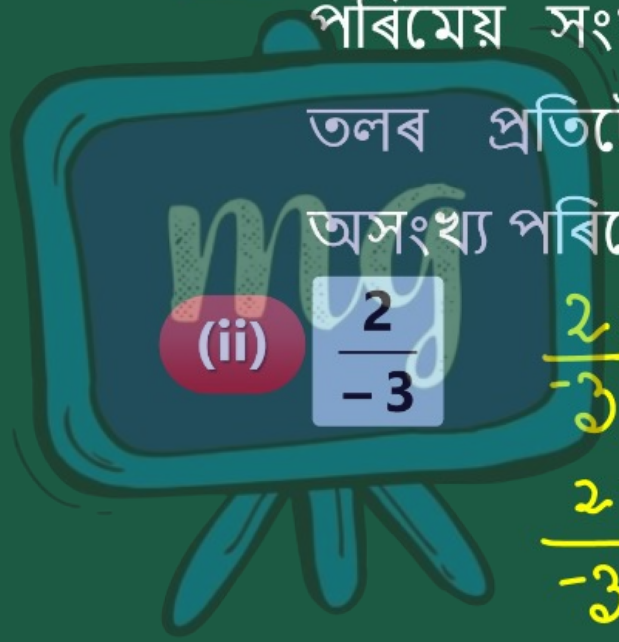

(ii) $\frac{2}{-3}$

$\frac{2\times(-1)}{-3\times(-1)} = \frac{-2}{3}$

$\frac{2\times(2)}{-3\times 2} = \frac{4}{-6}$

$\frac{2\times(-2)}{-3\times(-2)} = \frac{-4}{6}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

2. তলৰ প্ৰতিটোৰ বাবে 3 টাকৈ সমতুল্য পৰিমেয় সংখ্যা লিখা (মনত ৰাখিবা যে তলৰ প্ৰতিটো পৰিমেয় সংখ্যাৰ বাবে অসংখ্য পৰিমেয় সংখ্যা আছে।)

(iii) $\frac{-7}{21}$

$\frac{-7 \div 7}{21 \div 7} = \frac{-1}{3}$

$\frac{-7 \div (-1)}{21 \div (-1)} = \frac{7}{-21}$

$\frac{-7 \times 2}{21 \times 2} = \frac{-14}{42}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

2. তলৰ প্ৰতিটোৰ বাবে 3 টাকৈ সমতুল্য পৰিমেয় সংখ্যা লিখা (মনত ৰাখিবা যে তলৰ প্ৰতিটো পৰিমেয় সংখ্যাৰ বাবে অসংখ্য পৰিমেয় সংখ্যা আছে।)

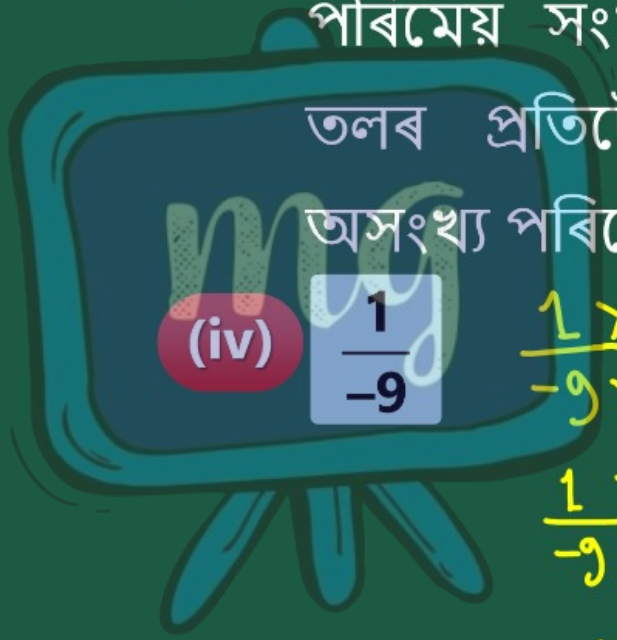

(iv) $\frac{1}{-9}$

$\frac{1 \times (-1)}{-9 \times (-1)} = \frac{-1}{9}$

$\frac{1 \times 2}{-9 \times 2} = \frac{2}{-18}$

$\frac{1 \times (-2)}{-9 \times (-2)} = \frac{-2}{18}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

2. তলৰ প্ৰতিটোৰ বাবে 3 টাকৈ সমতুল্য পৰিমেয় সংখ্যা লিখা (মনত ৰাখিবা যে তলৰ প্ৰতিটো পৰিমেয় সংখ্যাৰ বাবে অসংখ্য পৰিমেয় সংখ্যা আছে।)

(v) $\frac{40}{64}$

$\frac{40 \div 2}{64 \div 2} = \frac{20}{32}$

$\frac{40 \div 4}{64 \div 4} = \frac{10}{16}$

$\frac{40 \div 8}{64 \div 8} = \frac{5}{8}$

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

3. তলৰ যোৰকেইটা সমতুল্য হয় নে?

(i) $\frac{-3}{13}, \frac{6}{-26}$

$\frac{-3 \times (-2)}{13 \times (-2)}$

$= \frac{6}{-26}$

$\frac{6}{-26}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

3. তলৰ যোৰকেইটা সমতুল্য হয় নে?

(ii) $\frac{7}{-3}, \frac{1}{-3}$

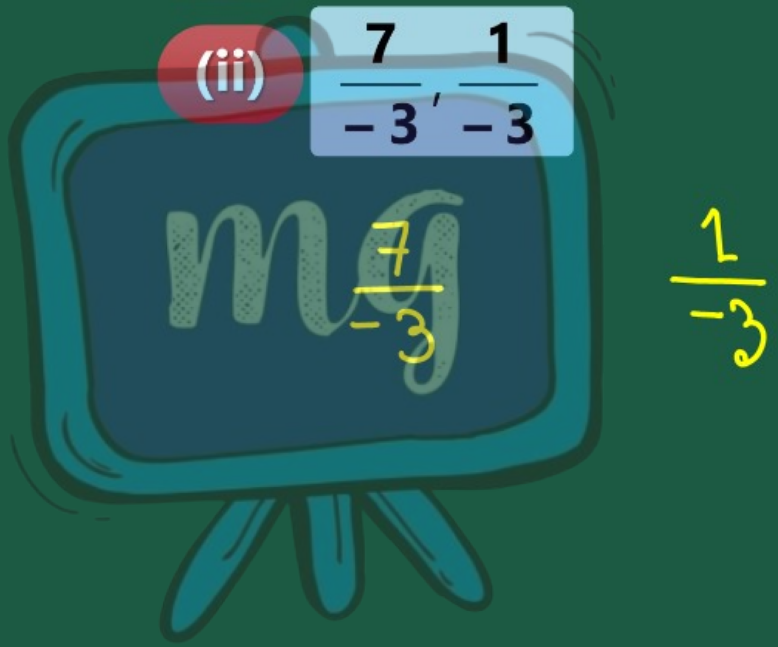

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

4. সমতুল্য হ'বলৈ x আৰু y ৰ ঠাইত কি বহুৱাব লাগিব?

(i) $\frac{9}{-40} = \frac{-9}{x}$

$\frac{9}{-40} = \frac{-9}{}$

$\Rightarrow \frac{9 \times (-1)}{-40 \times (-1)} = \frac{-9}{40}$

$x = 40$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

4. সমতুল্য হ'বলৈ x আৰু y ৰ ঠাইত কি বহুৱাব লাগিব?

(ii) $\frac{-5}{35} = \frac{y}{-70}$

$\frac{-5}{35} = \frac{y}{-70}$

$\Rightarrow \frac{-5 \times (-2)}{35 \times (-2)} = \frac{10}{-70}$

$y = 10$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

5. আদর্শ ঠাঁচ (বা প্রামাণিক আর্হিত) প্রকাশ কৰা —

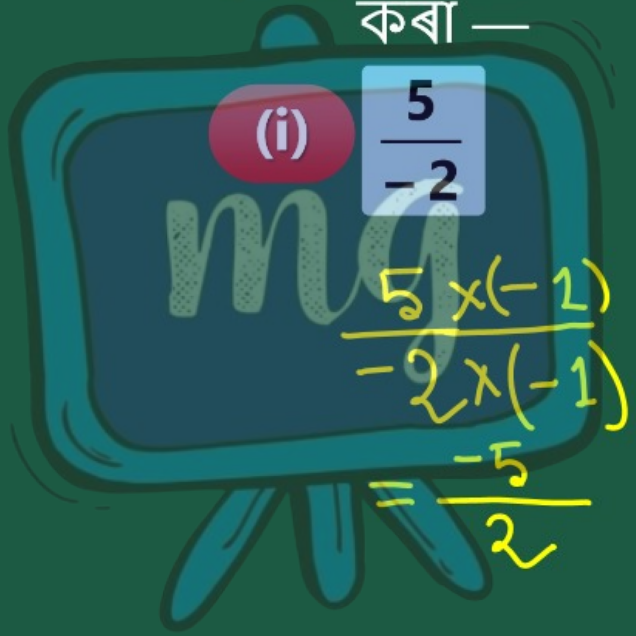

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

5. আদর্শ ঠাঁচ (বা প্রামাণিক আর্হিত) প্রকাশ কৰা —

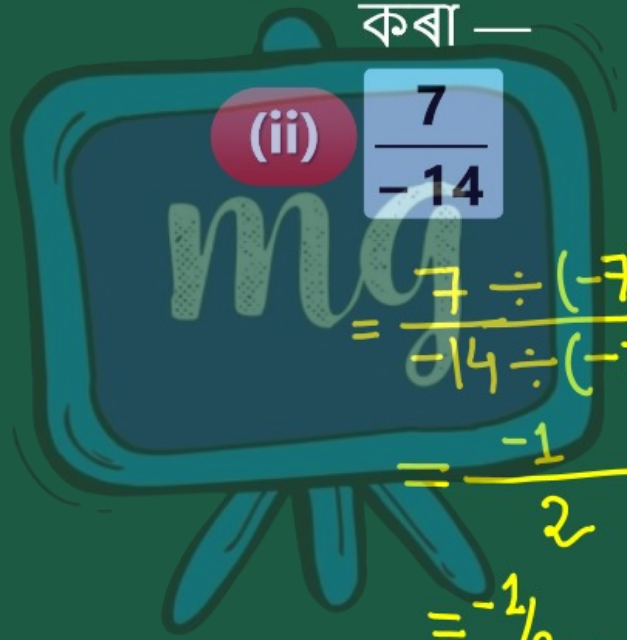

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

5. আদৰ্শ ঠাঁচ (বা প্ৰামাণিক আৰ্হিত) প্ৰকাশ কৰা —

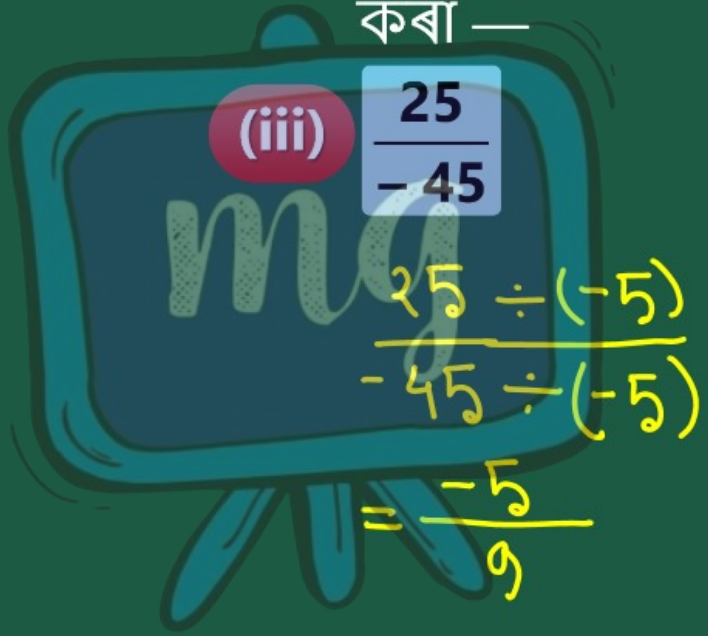

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

5. আদর্শ ঠাঁচ (বা প্রামাণিক আর্হিত) প্রকাশ কৰা —

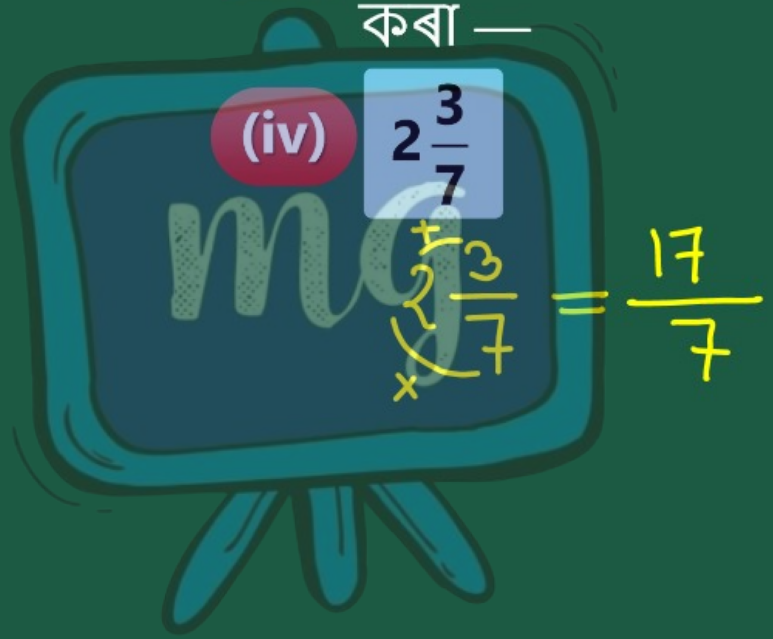

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

5. আদর্শ ঠাঁচ (বা প্রামাণিক আর্হিত) প্রকাশ কৰা —

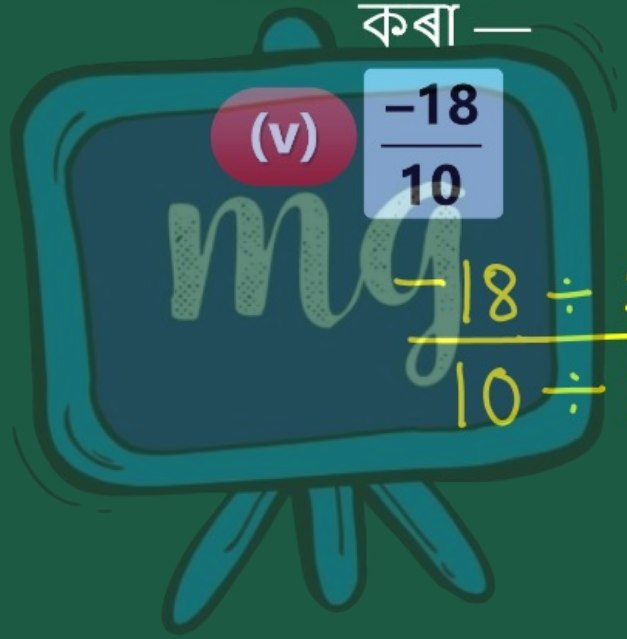

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

6. প্ৰতিযোৰৰ কোনটো পৰিমেয় সংখ্যা সৰু নিৰ্ণয় কৰা —

(i) $\frac{7}{14}, \frac{-2}{4}$

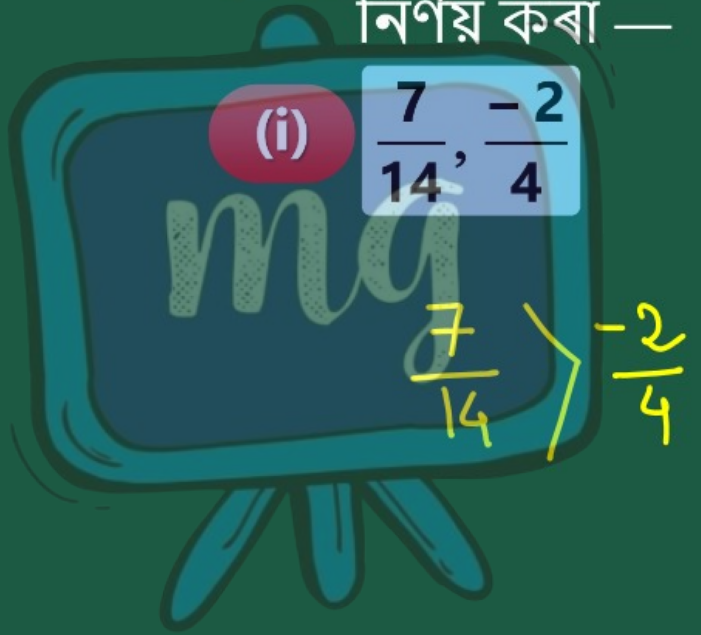

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

6. প্ৰতিযোৰৰ কোনটো পৰিমেয় সংখ্যা সৰু নিৰ্ণয় কৰা —

(ii) $\frac{-1}{3}, \frac{-2}{5}$

$\frac{1}{3} < \frac{2}{5}$

$\frac{1 \times 5}{3 \times 5} = \frac{5}{15}$

$\frac{2 \times 3}{5 \times 3} = \frac{6}{15}$

$-\frac{1}{3}$ $\frac{-2}{5}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

6. প্ৰতিযোৰৰ কোনটো পৰিমেয় সংখ্যা সৰু নিৰ্ণয় কৰা —

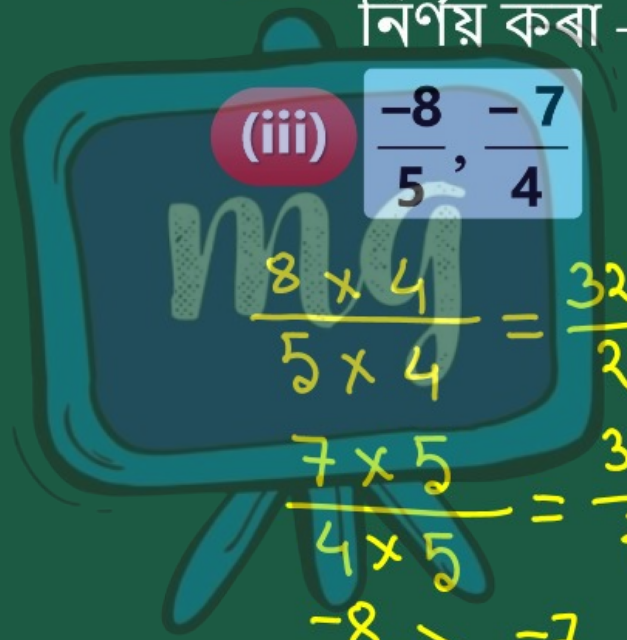

(iii) $\frac{-8}{5}, \frac{-7}{4}$

$\frac{8 \times 4}{5 \times 4} = \frac{32}{20}$

$\frac{7 \times 5}{4 \times 5} = \frac{35}{20}$

$\frac{-8}{5} > \frac{-7}{4}$

$\frac{8}{5} < \frac{7}{4}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

6. প্ৰতিযোৰৰ কোনটো পৰিমেয় সংখ্যা সৰু নিৰ্ণয় কৰা —

(iv) $\frac{-2}{-3}, \frac{16}{12}$

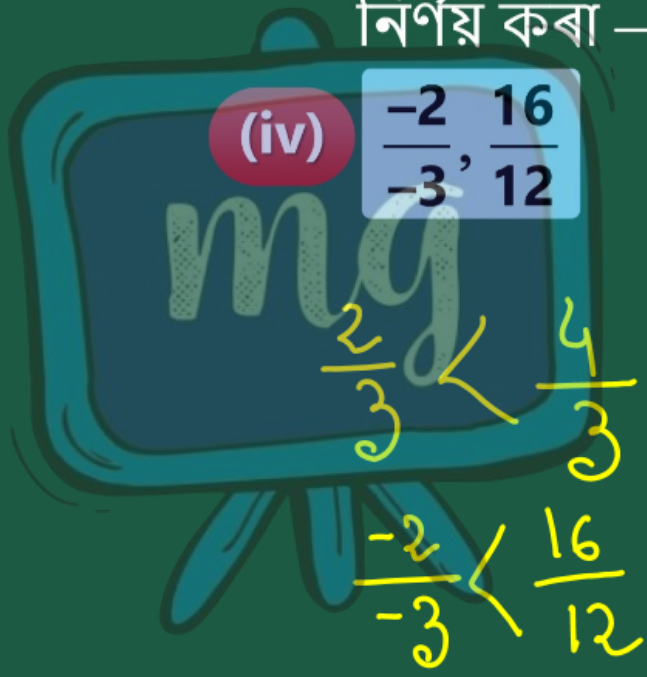

$\frac{2}{3}$ $\quad \frac{\cancel{16}^{4}}{\cancel{12}_{3}} = \frac{4}{3}$

$\frac{2}{3} < \frac{4}{3}$

$\frac{-2}{-3} < \frac{16}{12}$